

Презентація на тему: Пам'ять

- Пізнання дійсності неможливе без сприйняття інформації, що надходить ззовні. Цю інформацію нам надають вище розглянуті психічні процеси: відчуття і сприймання. Проте образи зовнішнього світу, які виникають в корі головного мозку, не зникають безслідно. Вони залишають слід, який може зберігатися протягом тривалого часу. Запам'ятовування, збереження і наступне відтворення особистістю її досвіду і складає сутність процесу **пам'яті**.

- Пам'ять є одним із п'яти пізнавальних процесів і потужним знаряддям інтелекту людини.

- Давні греки вважали Богиню пам'яті Мнемозину матір'ю дев'яти муз, які були покровительками всі відомим на той час наукам і мистецтвам. Ім'я цієї богині дало назву пам'яті.
- В психологічній літературі, коли мова йде про пам'ять, використовуються вирази: "мнемічна спрямованість", "мнемічні дії", "мнемічна діяльність"

- **Пám'ять** - психічний процес, який полягає в закріпленні, збереженні та наступному відтворенні минулого досвіду, що дає можливість його повторного застосування в життєдіяльності людини.

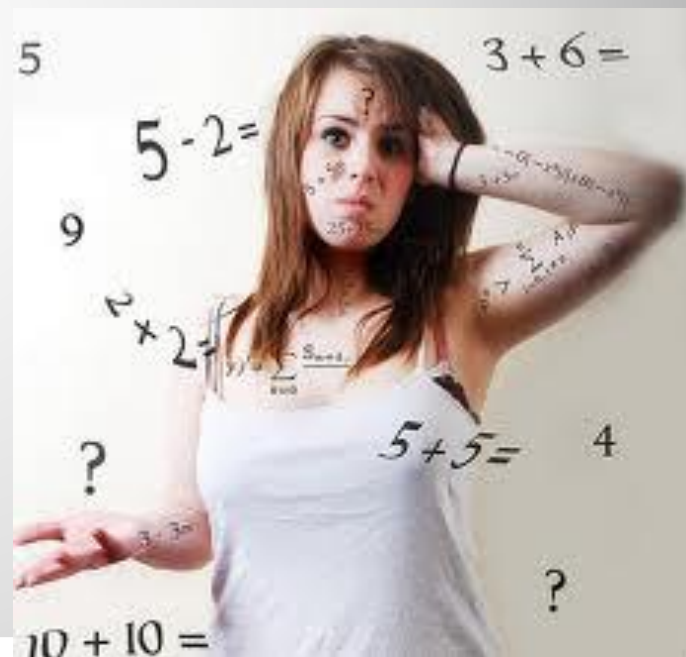

- Завдяки пам'яті розширюються пізнавальні можливості людини.
- Пам'ять як пізнавальний процес забезпечує цілісність і розвиток особистості.
- Одиницями роботи пам'яті є уявлення - образи раніше сприйнятих предметів, явищ, думок чи фантазій людини.
- Саме через уявлення пам'ять має тісний зв'язок з іншими пізнавальними процесами (відчуттями, сприйманням, мисленням та уявою), які дають основу для запам'ятовування і подальшого відтворення інформації.

- Даний пізнавальний процес характерний для всіх живих істот, однак потрібно розрізняти:
- - так звану генетичну пам'ять, що тримає та розгортає інформацію через гени, спадковість і виявляється через інстинкти
- "Людина, яка була б позбавлена пам'яті, постійно перебувала б у стані новонародженого".
І. М. Сєченов

- Призначення пам'яті для людини важко переоцінити. Можна говорити про ряд базових функцій пам'яті, що характерні для психіки людини.
- запам'ятовування
- збереження
- відтворення
- забування

- Запам'ятовування-це процес пам'яті, який забезпечує приймання, відбір і фіксацію інформації, завдяки утворенні асаціацій та мнемічних слідів у нейронних структурах мозку.

- Запам'ятовування, як і інші психічні процеси, буває **МИМОВІЛЬНИМ** і **ДОВІЛЬНИМ**.

- Мимовільне запам'ятовування здійснюється без спеціально поставленої мети запам'ятати.
- На мимовільне запам'ятовування впливають яскравість, емоційна забарвленість об'єктів. Усе, що емоційно сильно впливає на людину, запам'ятовується нею незалежно від наміру запам'ятати.
- Мимовільному запам'ятовуванню сприяє також наявність інтересу. Усе, що цікавить, запам'ятовується значно легше й утримується у свідомості довше, ніж нецікаве. Мимовільні форми запам'ятовування відбуваються тоді, коли будь-яке явище постає контрастно на загальному тлі. Предмети, що схожі на вже відомі раніше, мимовільно запам'ятовуються легше.
- Мимовільне запам'ятовування має велике значення в житті людини. Воно сприяє збагаченню її життєвого досвіду. Велику роль мимовільне запам'ятовування відіграє і в навчальній діяльності.

- Довільне запам'ятовування відрізняється від мимовільного рівнем вольового зусилля, наявністю завдання та мотиву. Воно має цілеспрямований характер; у ньому використовуються спеціальні засоби та прийоми запам'ятовування.
- Залежно від міри розуміння запам'ятовуваного матеріалу довольне запам'ятовування буває **механічним** і **смисловим (логічним)**.
- Механічним є таке запам'ятовування, яке здійснюється без розуміння суті. Воно призводить до формального засвоєння знань.
- Смислове (логічне) запам'ятовування спирається на розуміння матеріалу у процесі дії з ним, оскільки тільки діючи з матеріалом, ми запам'ятовуємо його.

- Існують фактори, що визначають успішність запам'ятовування:
- - емоційний та фізичний стан (поганий настрій та хвороба погіршують продуктивність цього процесу)
- - вік (є періоди піку та спаду продуктивності запам'ятовування (юність та старість відповідно))
- - установка (завдання, яке ставить людина)
- - характеристики самого матеріалу (його значимість, логічність, обсяг тощо).

ЯК ТРЕБА ЗАПАМ'ЯТОВУВАТИ

- Перед початком читання спробуйте за назвою визначити, про що йде мова.
- Перш ніж читати, вирішіть, навіщо ця інформація вам потрібна.
- Якщо вчитель, навівши ряд фактів, збирається робити висновки, спробуйте зробити їх самі.
- Перед читанням пригадайте, що вам відомо з даної теми, розворушіть свої знання.
- Намагайтесь викликати в себе максимум емоцій, пов'язаних із вивчаємою інформацією.
- Нічого не записуйте без спроби осмислити та запам'ятати.
- Пам'ятайте, що роздратування, страх, печаль – вороги пам'яті.
- Якщо вам треба запам'ятати матеріал близько до тексту, не вчіть його шматками, а лише повністю і в природній послідовності.
- Крім цих правил, ви самі можете придумати багато інших, ґрунтуючись на законах пам'яті.

- Збереження - це утримання в корі головного мозку інформації, яку людина попередньо запам'ятала
- Психологи стверджують, що інформація зберігається у психіці людини на двох рівнях - усвідомлюваному (тому доступна для відтворення та використання) та неусвідомлюваному (глибини психіки ускладнюють, а іноді й унеможлиблюють актуалізацію цієї інформації для людини).

- Можна також перерахувати фактори, що визначають якість збереження інформації:
- - використання в діяльності (внаслідок повторення матеріал краще і довше зберігається)
- - установка (завдання щодо тривалості та якості збереження інформації)
- - характеристики самого матеріалу (значимість, осмисленість подовжують тривалість збереження знань).

- Відтворення - процес активізації в мозку інформації, яка була попередньо запам'ятовано та збережена.
- Відтворення матеріалу, який зберігається в довготривалій пам'яті, полягає в переході його з довготривалої пам'яті в короткочасну, тобто актуалізація його у свідомості.

- Відтворення залежить від процесів запам'ятовування і забування, але також має свої механізми. Відтворення може мати три форми - **впізнавання, пригадування і спогади**.
- Простою формою відтворення є впізнавання. Впізнавання - це відтворення, що виникає під час повторного сприймання предметів. Впізнавання буває повним і неповним.
- Складнішою формою відтворення є згадування. Особливість згадування полягає в тому, що воно відбувається без повторного сприйняття того, що відтворюється. Згадування може бути довільним, коли воно зумовлене актуальною потребою відтворити потрібну інформацію, або мимовільним, коли образи або відомості спливають у свідомості без будь-яких усвідомлюваних мотивів.
- В роботі пам'яті людини фігурують спогади - відтворення образів минулого, локалізованих у просторі й часі (певних епізодів життя, приміром років навчання в школі тощо)

- Має місце дія певних факторів, що впливають на успішність відтворення:
- - вік людини
- - тривалість збереження матеріалу
- - установка на відтворення
- - обсяг та осмисленість самого матеріалу

- Забування - це процес втрати або погіршення точності чи обсягу матеріалу, що був запам'ятований
- Відповідно, якщо втрачена частина інформації, то забування вважають частковим, якщо весь матеріал - то повним.
- Попри негативне сприймання цього процесу багатьма людьми, забування відіграє важливе значення для психіки людини-воно здійснює селекцію (відбір) інформації й усуває не значимий, зайвий матеріал, запобігаючи перевантаженню психіки. Однак головною проблемою залишається регуляція, контроль людиною цього процесу, оскільки ми іноді забуваємо важливі для нас речі і пам'ятаємо те, що хотіли б забути.

- Пам'ять - це складний пізнавальний процес, тлумачення механізмів роботи якого в науці не має одностайності. Існує ряд теорій функціонування пам'яті, які по-різному пояснюють роботу цього пізнавального процесу.

- Асоціаністська теорія.
- Вихідним принципом для неї стало поняття асоціації, що означає зв'язок, з'єднання. Механізм асоціації полягає у встановленні зв'язку між враженнями, що одночасно виникають у свідомості, та його відтворенні індивідом. Основними принципами утворення асоціацій між об'єктами є: збіг їхнього впливу в просторі і часі, схожість, контраст, а також їхнє повторення суб'єктом.
- В. Вундт уважав, що пам'ять людини складається з трьох видів асоціацій: вербальних (зв'язки між словами), зовнішніх (зв'язки між предметами), внутрішніх (логічні зв'язки значень). Словесні асоціації розглядали як найважливіший засіб інтеріоризації чуттєвих вражень, завдяки чому вони ставали об'єктами запам'ятовування і відтворення.

- Біхевіористична теорія пам'яті
- Виникла на ґрунті прагнення впровадити в психологію об'єктивні наукові методи. Дослідники-біхевіористи зробили великий внесок у розвиток експериментальної психології пам'яті, зокрема, створили багато методик, які дають змогу отримати її кількісні характеристики. Використовуючи схему умовного рефлексу І.П. Павлова ("стимул-реакція"), її представники прагнули встановити закони пам'яті як самостійної функції, абстрагуючись від конкретних видів діяльності людини і максимально регламентуючи активність досліджуваних.
- У біхевіористичній теорії пам'яті підкреслено роль вправ, необхідних для закріплення матеріалу. В процесі закріплення відбувається перенесення навичок - позитивний або негативний вплив результатів попереднього навчання на подальше. На успішність закріплення впливає також інтервал між вправами, міра подібності та обсяг матеріалу, ступінь науочіння, вік та індивідуальні відмінності між людьми. Наприклад, зв'язок між дією та її результатом то краще запам'ятовується, що більше задоволення викликає цей результат. І навпаки, запам'ятовування слабшатиме, якщо результат виявиться небажаним чи байдужим (закон ефекту за Е. Торндайком).

- Діяльнісна теорія пам'яті
- Спирається на теорію актів, представники якої (Ж. Піаже, А. Валлон, Т. Рібо та ін.) розглядають пам'ять як історичну форму діяльності, вищий прояв якої - довільна пам'ять. Мимовільну пам'ять вони вважали біологічною функцією, у зв'язку з чим заперечували наявність пам'яті у тварин, а також у дітей до 3-4 років.
- Принцип єдності психіки і діяльності, що сформулювали Л.С. Ви-готський, О.М. Леонтьєв, С.Л. Рубінштейн, став основоположним у проведених на основі цієї теорії дослідженнях пам'яті. Л.С. Виготський дослідив пам'ять у плані "культурно-історичної концепції". Специфіку вищих форм пам'яті він бачив у використанні знаків-засобів, предметних і вербальних, за допомогою яких людина регулює процеси запам'ятовування і відтворення. Тільки при таких умовах пам'ять із натуральної (мимовільної) перетворюється на опосередковану (довільну), яка виявляється як особлива самостійна форма "мнемічної діяльності". Розвиваючи услід за П. Жане ідею інтеріоризації, Л.С. Виготський розрізняв зовнішні форми мнемічної діяльності як "соціальні" і внутрішні - як "інтрапсихологічні", які генетично розвиваються на основі зовнішніх.

● *Види пам'яті*

- Пам'ять - багатий у своїх проявах пізнавальний процес, тому наука нараховує декілька класифікацій видів пам'яті, здійснених за різними ознаками.
- За методом запам'ятовування:
 - мимовільна — інформація запам'ятовується без спеціальних прийомів заучування, під час виконання діяльності або роботи з інформацією.
 - довільна — цілеспрямоване заучування за допомогою спеціальних прийомів. Ефективність запам'ятовування залежить від прийомів та цілей запам'ятовування;

- За характером переважаючої психічної активності:
- рухова — пам'ять на рухи та їх системи;
- емоційна — пам'ять на почуття, які виступають стимулом до діяльності;
- образна — пам'ять на уявлення: зорова, слухова, нюхова, смакова, дотикова;
- словесно-логічна — специфічна людська, запам'ятовується думка у формі понять.

- За тривалістю збереження інформації:
- сенсорна пам'ять триває 0,2 - 0,5 секунди, дозволяє людині орієнтуватися в оточенні.
- короткочасна пам'ять забезпечує запам'ятовування одноразової інформації на короткий проміжок часу - від кількох секунд до хвилини;
- довготривала пам'ять — збереження інформації протягом тривалого часу;
- оперативна пам'ять — проявляється під час виконання певної діяльності і необхідна для її виконання в кожний заданий проміжок часу.

- В професійній діяльності важливо враховувати власні індивідуальні відмінності пам'яті для того, щоб максимально продуктивно використовувати свої потенційні можливості. Слід також зазначити, що якості пам'яті не є повністю вродженими, тому добре піддаються коригуванню та вдосконаленню.

Дякуємо за увагу!

Виконали:

Москалюк Лілія

Лашин Максим

Маценко Анна

Можарівська Альона

